

Ruská invaze na Ukrajinu z pohledu mezinárodního práva

Abstrakt

Předložená diplomová práce se věnuje problematice ruské invaze na Ukrajinu, která započala 24. února 2022, a to z pohledu *ius ad bellum* a *ius in bello*. V první kapitole práce nastíní historický kontext vztahů mezi Ukrajinou a Ruskem, který je podstatný pro vystižení faktu, že ozbrojený konflikt na Ukrajině probíhá již od roku 2014. Invaze tak byla vyvrcholením dlouhotrvajícího konfliktu.

Ve druhé kapitole jsou v práci předestřeny a analyzovány důvody uváděné Ruskou federací pro napadení jiného nezávislého a suverénního státu. Zkoumá tedy, zda bylo uznání Doněcké a Luhanské lidové republiky v souladu s mezinárodním právem a zda ob stojí srovnání s uznáním Kosova. Posléze se zabývá otázkou, zda má Ruská federace právo na výkon individuální, kolektivní, preventivní či preemptivní sebeobrany. Práce shledává, že žádný z argumentů Ruské federace nemůže obstát. Ruská federace jako právní obhajobu svého jednání uvádí také výkon humanitární intervence, ani tato obrana však neobstojí. Je zvažován také koncept Odpovědnosti za ochranu, který by se v případě porušování práv ruskojazyčného obyvatelstva na území Ukrajiny nabízel.

Třetí kapitola je věnována mezinárodnímu právu humanitárnímu. V této kapitole je analyzováno, zda ozbrojený konflikt mezi Ukrajinou a Ruskou federací lze kvalifikovat jako mezinárodní. Byť je toto od 24. února 2022 zřetelné, ozbrojený konflikt probíhal již od roku 2014 a jeho kvalifikace nebyla vždy jednoznačná. Proto bylo nutné věnovat se podmínkám testu celkové kontroly vymezeným v případě Tadić a rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Ukrajina a Nizozemsko v. Rusko. Na základě rozsáhlého dokazování provedeným Evropským soudem pro lidská práva a zjištění, které učinil, lze dovodit, že ozbrojený konflikt probíhající již před rokem 2022 je možné považovat za mezinárodní. Na závěr se práce věnuje ohrožení Záporožské jaderné elektrárny, kterou ruské síly obsadily a působili taktéž na její zaměstnance. Lze shrnout, že mezinárodní právo humanitární poskytuje i jaderným elektrárnám určitou míru ochrany. Personál, který je v Záporožské jaderné elektrárně zaměstnán, je pak nutné chránit jako civilní osoby.

Klíčová slova:

ruská invaze na Ukrajinu, *ius ad bellum*, *ius in bello*